

**МОНГОЛ УЛСЫН 2025 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ**

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

Хууль зүйн үндэслэл

Төсвийн тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.1.2 дахь заалтад “урьдчилан тооцох боломжгүй нөхцөл байдлын улмаас төсвийн орлого буурах, зарлага нэмэгдэж, нэгдсэн төсвийн алдагдал дотоодын нийт бүтээгдэхүүний гурван хувиар нэмэгдэх” гэж, мөн 34.1.4 дэх заалтад “төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд төсвийн зохицуулалт хийх” тохиолдолд Засгийн газар тухайн жилийн төсвийн тодотголын төслийг боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлнэ гэж заасан нь Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах хууль эрх зүйн үндэслэл болж байна.

Практик шаардлага

1. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин есдүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дэх заалтад “Монгол Улсын Ерөнхий сайд Засгийн газрын бүтэц, бүрэлдэхүүн, түүнд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Ерөнхийлөгчтэй зөвшилцөн Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлнэ” гэж заасны дагуу Засгийн газрын бүрэлдэхүүний тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг өргөн мэдүүлж, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцэн баталсан. Тус хуулиар Монгол Улсын сайд, Хяналт, үнэлгээний Үндэсний хорооны дарга, Монгол Улсын сайд, Боомтын сэргэлтийн Үндэсний хорооны дарга, Монгол Улсын сайд, 20 минутын хот Үндэсний хорооны даргатай холбоотой хэсгийг тус тус хүчингүй болгосон. Үүнтэй холбогдуулан Засгийн газрын тухай хуульд заасан зарим чиг үүрэг төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд шилжиж байгаа тул төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд төсвийн зохицуулалт хийх шаардлагыг бий болгож байна.

2. Дэлхийн томоохон гүрнүүдийн стратегийн өрсөлдөөн гүнзгийрч, худалдаа, тарифын дайн нүүрлэсэн нэн эгзэгтэй цаг хугацаатай давхцан Ойрх дорнод, Зүүн

Азийн бүс нутгийн орнуудын зэвсэгт мөргөлдөөн, Оросын Холбооны Улс болон Украины дайны нөхцөл байдал ширүүсэж гадаад орчны тодорхой бус байдал ойрын жилүүдэд ч үргэлжилж болзошгүй байна.

Олон улсын геополитикийн энэхүү нөхцөл байдал, худалдаа, эдийн засгийн тодорхойгүй байдлаас хамаарч 2025 онд дэлхийн эдийн засгийн өсөлт удааширч, мөн түүхий эдийн томоохон хэрэглэгч Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсад үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн хүндрэлээс шалтгаалан тус улсын эдийн засгийн өсөлт болон гангийн эрэлт буурч байгаа нь манай улсын экспортын гол бүтээгдэхүүн болох нүүрсний үнэд нөлөөлж байна. Тухайлбал 2025 оны эхний таван сарын байдлаар манай улсын нүүрсний экспортын дундаж үнэ тонн тутамд 71.9 ам.доллар болж, өмнөх оны мөн үеэс 46.6 ам.доллараар буюу 39.0 хувиар буурсан нь 2025 оны төсөвт төвлөрүүлэхээр тооцсон орлогын хэмжээ 3.3 их наяд төгрөгөөр багасахад хүрээд байна.

Иймд төрийн чиг үүргийг оновчтой зохион байгуулж, цомхон, чадварлаг бүтцээр төрийн үйлчилгээг үр ашигтай хүргэх чиглэлээр цогц арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, тухайлбал, чиг үүргийн давхардлыг арилгаж ажлын ачааллыг нягтруулах, төрийн албан хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг шалган баталгаажуулах, төрийн зарим чиг үүргийг хувийн хэвшилд шилжүүлэх, төрийн өмчит хуулийн этгээдийн бүтэц, зохион байгуулалтад шинэчлэл хийх, төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлж хүнд суртал, шат дамжлагыг бууруулах зэргээр төрийн зардлыг бууруулахад чиглэсэн бодлогын арга хэмжээг төсвийн тодотголын хүрээнд авч үзэх шаардлагатай байна.

Хоёр.Хуулийн төслийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1.2 дахь заалтад заасны дагуу хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулна.

Хуулийн төсөлд 2025 оны төсвийн жилд төвлөрүүлэх нийт орлого, зарцуулах хэмжээ, хөрөнгө ба өрийн удирдлага, улс болон орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг болон бусад зохицуулалттай холбогдсон харилцааг тусгасан 5 зүйл, 2 хавсралттай байхаар тусгана.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар

Хуулийн төсөл батлагдсанаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хуульд заасан чиг үүрэг, үйл ажиллагаагаа саадгүй хэрэгжүүлэх, төсвийг захиран зарцуулах боломжтой болно.

Түүнчлэн, төсвийн хэмнэлтийг төсвийн байгууллагын бүх шатанд хэрэгжүүлж, эдийн засгийн уян хатан бодлого баримталж, иргэдийн нийгмийн хамгааллын үйлчилгээнд нэн шаардлагатай хөрөнгийг эрэмбэлэн, төсвийн зарлагыг оновчтойгоор зохицуулах болон эдийн засгийг тогтворжуулахад чиглэсэн төсөв, мөнгөний бодлогын уялдаа хангагдана.

Дөрөв.Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, хуулийг хэрэгжүүлэхэд шинээр боловсруулах, хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хууль тогтоомжийн төслийн талаар

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль тогтоомжид бүрэн нийцнэ. Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Төрийн албаны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай, Алт-3 аяныг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийг тус тус боловсруулна.

---o0o---